

Opinia Komitetu Regionów „Strategia dla regionu Dunaju”

(2011/C 166/05)

KOMITET REGIONÓW

- Przyjmuje z dużym zadowoleniem strategię Unii Europejskiej dla regionu Dunaju (COM(2010) 715 wersja ostateczna), w której uwzględniono niektóre zalecenia sformułowane przez Komitet Regionów w opinii z 7 października 2009 r. Strategia ta ma zasadnicze znaczenie dla współpracy lokalnej i regionalnej w tym regionie.
- Wskazuje z naciskiem na fakt, że konsekwentne i stałe angażowanie wszystkich zainteresowanych stron ma i będzie miało także w przyszłości zasadnicze znaczenie dla pomyślnej realizacji celów strategii.
- Przyjmuje z zadowoleniem zaangażowanie koordynatorów krajowych bądź regionalnych, których zadania w komunikacie nakreślono tylko bardzo ogólnie. Makroregiony są w początkowej fazie rozwoju, dlatego Komitet zachęca, by regularnie organizować wymianę doświadczeń zarówno między koordynatorami w ramach strategii, jak i między strategią dla regionu Dunaju a strategią dla regionu Morza Bałtyckiego.
- Wzywa Komisję do podjęcia starań w celu zapewnienia, by procedury wyboru projektów pod kątem strategii makroregionalnych stwarzały odpowiednie warunki do faktycznego spożytkowania dostępnych systemów i środków finansowania tych strategii.
- Zachęca do zbadania, czy ze względu na szczególne znaczenie geograficzne, historyczne i kulturalne regionu Dunaju można by odpowiednio dostosować pod kątem nowego makroregionu obszar współpracy Europa Południowo-Wschodnia w ramach programu „Europejska współpraca terytorialna”, komponent B. W ten sposób w ramach europejskiej polityki spójności uwzględniono by nowy makroregion Dunaju i umożliwiono działanie w jednolitym obszarze współpracy.

Sprawozdawca generalny	Wolfgang REINHART (DE/PPE), minister spraw federalnych i europejskich kraju związkowego Badenia-Wirtembergia
Dokument źródłowy	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Strategia Unii Europejskiej dla regionu Dunaju” COM(2010) 715 wersja ostateczna

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Uwagi ogólne

1. Przyjmuje z dużym zadowoleniem strategię Unii Europejskiej dla regionu Dunaju (COM(2010) 715 wersja ostateczna), w której uwzględniono niektóre zalecenia sformułowane przez Komitet Regionów w opinii z 7 października 2009 r. Strategia ta ma zasadnicze znaczenie dla współpracy lokalnej i regionalnej w tym regionie, co potwierdził również Parlament Europejski w rezolucji z 17 lutego 2011 r.

2. Stwierdza, że makroregiony mają także na celu zwiększenie skuteczności instrumentów współpracy transgranicznej, transnarodowej i międzyregionalnej między państwami członkowskimi, regionami i gminami, w ramach obszarów wyodrębnionych pod względem funkcjonalnym. Ich zadaniem jest również dalsza poprawa współpracy na szczeblu europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym, zgodnie z zasadą wielopoziomowego sprawowania rządów, a tym samym skuteczniejsza realizacja celów politycznych UE. Między innymi dzięki transgranicznym, transnarodowym i międzyregionalnym rozwiązaniom strategia dla regionu Dunaju stwarza możliwości w tym zakresie i stanowi cenny instrument europejskiej polityki integracji.

3. Uważa, że wymiar terytorialny strategii przyczyni się do nadania konkretnego kształtu spójności terytorialnej, która w traktacie lizbońskim została określona jako jeden z celów UE. W związku z tym zwraca się do Komisji Europejskiej o zainicjowanie pogłębionej refleksji – w formie zielonej księgi – nad rolą i wpływem makroregionów na politykę regionalną UE po 2013 r. Przypomina jednocześnie, że Komitet Regionów przedłożył już Komisji Europejskiej taki postulat w rezolucji w sprawie programu działalności legislacyjnej i prac Komisji Europejskiej na 2010 r.

4. Przypomina o stanowisku Komisji Europejskiej, zgodnie z którym przy opracowywaniu strategii makroregionalnych należy obecnie uwzględnić zasadę trzech „nie”, a mianowicie „nie” dla nowych reguł, nowych instytucji i dodatkowych środków. Przypomina jednak ze swej strony, że jednocześnie należy powiedzieć trzy razy „tak”: wspólnie uzgodnionemu stosowaniu i kontroli istniejących uregulowań w makroregionie, utworzeniu platformy, sieci lub ugrupowania terytorialnego samorządów regionalnych i lokalnych oraz państw członkowskich, z udziałem zainteresowanych stron i pod egidą organów Unii, oraz uzgodnionemu wykorzystywaniu istniejących zasobów finansowych Unii w celu opracowywania i wdrażania strategii makroregionalnych.

5. Podkreśla, że strategia Unii Europejskiej dla regionu Dunaju jest w pełni zgodna z rozwojem euroregionów skupiających się na współpracy między regionami przygranicznymi lub z rozwojem struktur europejskich w ramach projektów transgranicznych, ponadnarodowych i międzyregionalnych przybierających – z punktu widzenia prawnego – formę europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT).

6. Wskazuje na podkreślony w komunikacie Komisji Europejskiej fakt, że najbardziej międzynarodowa rzeka na świecie znajduje się w większej części na terenie Unii Europejskiej oraz że „pojawiły się nowe możliwości rozwiązania problemów stojących przed regionem i realizacji jego potencjału”. Strategia dla regionu Dunaju jest drugą tego rodzaju strategią makroregionalną, którą Komisja opracowała w odstępie zaledwie półtora roku. Świadczy to o zwiększonej potrzebie skuteczniejszej współpracy wewnątrz UE. Strategia dla nowego makroregionu Dunaju jest tego przykładem.

7. Podkreśla, że z uwagi na szczególne znaczenie europejskiej współpracy terytorialnej stanowiącej jeden z trzech filarów europejskiej polityki spójności makroregiony mogą stworzyć konstruktywne ramy, które umożliwią myślenie w kategoriach wzajemnych powiązań, skoncentrowanie działań na konkretnych celach, a przez to efektywniejsze wykorzystanie istniejących już w ramach UE struktur koordynacji i finansowania, tak by realizować cele strategii „Europa 2020”.

8. Stwierdza, że szeroko zakrojone konsultacje stanowią zasadniczy warunek akceptacji strategii dla regionu Dunaju i odzwierciedlają ugruntowaną potrzebę wszystkich podmiotów krajowych, regionalnych i lokalnych, które identyfikują się z makroregionem jako jednolitym pod względem funkcjonalnym obszarem przyrodniczym, kulturowym, społecznym i gospodarczym.

9. Wskazuje z naciskiem na fakt, że konsekwentne i stałe angażowanie wszystkich zainteresowanych stron, wyspecjalizowanych instytucji, sieci ponadregionalnych, regionalnych i lokalnych, władz lokalnych i regionalnych w krajach naddunajskich, instytucji działających w dziedzinie rozwoju regionalnego, społeczeństwa obywatelskiego, organizacji pozarządowych oraz wszystkich państw tego regionu należących i nienależących do UE ma i będzie miało także w przyszłości zasadnicze znaczenie dla pomyślnej realizacji celów strategii.

10. Podkreśla szczególne znaczenie i odpowiedzialność regionu Dunaju, na którego terenie leżą państwa członkowskie UE, kraje kandydujące, potencjalne kraje kandydujące oraz państwa objęte europejską polityką sąsiedztwa. Makroregion obejmuje w sumie 14 państw. Są to państwa członkowskie UE: Niemcy (kraje związkowe Badenia-Wirtembergia i Bawaria), Austria, Słowacja, Czechy, Słowenia, Węgry,

Rumunia i Bułgaria; oraz państwa nienależące do UE: Chorwacja, Serbia, Bośnia i Hercegowina, Czarnogóra, Ukraina i Mołdowa. Makroregion oferuje ogromne możliwości wejścia na drogę wzrostu gospodarczego, budowania dobrobytu i bezpieczeństwa. Jak stwierdza Komisja, dzięki strategii region Dunaju może stać się „jednym z najbardziej atrakcyjnych w Europie.” Region ten, obejmujący jedną piątą powierzchni UE, zamieszkuje ok. 115 milionów ludzi.

11. Podkreśla, że w wyniku inicjatywy zainteresowanych państw, krajów i regionów wyartykułowano potrzebę jednorodnej strategii oraz zgodnie uznano, że różnorodnymi zadaniami i wyzwaniem można zająć się jedynie poprzez wspólne działania. Komitet wskazuje na fakt, że ze względu na wysoki stopień identyfikacji z regionem Dunaju strategia stanowi wyjątkowo skuteczny instrument, który może służyć zapewnieniu trwałego pokoju, co oznacza stabilizację i bezpieczeństwo nie tylko dla objętych nią regionów, ale i dla całej UE.

12. Stwierdza, że strategia dla regionu Dunaju może służyć wspieraniu dalszego krzewienia demokracji i rządów prawa, wspomagać decentralizację oraz wzmacnianie samorządności regionalnej i lokalnej w tym regionie, zwłaszcza w państwach, które nie należą do UE. Od upadku żelaznej kurtyny region Dunaju jest również łącznikiem między Wschodem a Zachodem. Przyczynia się do pokonywania wewnętrznych i zewnętrznych granic Europy i do dalszego rozwoju w zgodzie z całą jej przyrodniczą, kulturalną, społeczną, gospodarczą i naukową różnorodnością i dynamiką.

13. Przypisuje wyjątkowe znaczenie współpracy na wszystkich zaangażowanych szczeblach – krajowym, regionalnym i lokalnym – tak by zapewnić poszanowanie zasad pomocniczości, zbliżenia do obywateli i partnerstwa. Zwraca także uwagę na wartość dodaną, jaką współpraca na szczeblu lokalnym i regionalnym w regionie Dunaju wnosi w proces przygotowania krajów kandydujących i potencjalnych krajów kandydujących do członkostwa w UE.

Strategia UE i jej treść

Wyzwania stojące przed makroregionem Dunaju oraz jego zadania

14. Przyjmuje z zadowoleniem stwierdzenie Komisji, że Dunaj „może przyczynić się do otwarcia Unii na jej bliskich sąsiadów, region Morza Czarnego, południowy Kaukaz i środkową Azję”. Strategie makroregionalne to modelowy przykład sąsiedzkiej współpracy zarówno wewnątrz UE, jak i UE z państwami trzecimi. Strategie makroregionalne pokazują także, jak można łączyć zintegrowane, wielosektorowe podejście z wielopoziomowym sprawowaniem rządów i realizować je w praktyce.

15. Zgadza się ze stwierdzeniem Komisji, że istnieje pole do poprawy w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego, konkurencyjności, zarządzania środowiskiem, wydajnego wykorzystania zasobów na rzecz wzrostu, mobilności oraz bezpieczeństwa.

16. Stwierdza, że struktura strategii dla regionu Dunaju opiera się na z realizacji strategii dla regionu Morza Bałtyckiego.

Przy udziale wszystkich podmiotów krajowych, regionalnych i lokalnych oraz zainteresowanych stron opracowano plan działania w celu konkretnego wdrożenia strategii. Obejmuje on cztery zasadnicze kwestie, w ramach których wyodrębniono jedenaście obszarów priorytetowych. Plan działania zawiera 124 przykłady indywidualnych projektów.

17. Przyjmuje przede wszystkim ze szczególnym zadowoleniem fakt, że strategia dla regionu Dunaju proponuje konkretne przykłady celów, które są mierzalne i mają przynieść obywatelom widoczne efekty.

18. Uważa, że strategie makroregionalne nie powinny dotyczyć wszystkich obszarów polityki, lecz koncentrować się przede wszystkim na wspólnych dla danego makroregionu wyzwaniach określonych w ramach podejścia partnerskiego. W związku z tym przyjmuje z zadowoleniem skoncentrowanie współpracy na czterech filarach, do których należą: lepsze połączenie regionu Dunaju ze światem (mobilność, zrównoważona energetyka, propagowanie turystyki i kultury); ochrona środowiska (jakość wód, zarządzanie zagrożeniami dla środowiska, ochrona różnorodności biologicznej); budowanie dobrobytu w regionie Dunaju (rozwijanie społeczeństwa wiedzy poprzez badania, edukację i technologie informacyjne; wspieranie konkurencyjności przedsiębiorstw, w tym rozwój klastrów; inwestowanie w umiejętności) oraz zwiększanie potencjału regionu Dunaju (rozwijanie potencjału instytucji, współpraca i poprawa bezpieczeństwa oraz zwalczanie zorganizowanej i poważnej przestępczości).

19. Wskazuje na fakt, że kwestią o decydującym znaczeniu dla osiągnięcia założonych celów jest zaangażowanie podmiotów szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego. Tam, gdzie jeszcze zachodzi taka potrzeba, należy przy pomocy właściwych środków stworzyć podmiotom lokalnym i regionalnym lepsze możliwości budowania odpowiednich struktur wdrażania służących realizacji celów. Kluczowymi elementami wdrażania strategii dla regionu Dunaju są budowanie potencjału i dobre rządy. W tym zakresie aktywnym partnerem w opracowywaniu wspólnych projektów może być Rada Miast i Regionów Naddunajskich.

20. Uważa zasadniczo, że plan działania to ważny dokument odniesienia i przyjmuje z zadowoleniem stwierdzenie Komisji, że stanowi on orientacyjne ramy, które będą mogły podlegać dynamicznej ewolucji zależnie do postępu prac.

21. Odnotowuje potencjalną dużą wartość dodaną zacieśnienia powiązań między istniejącymi sieciami, inicjatywami i organizacjami, takimi jak Międzynarodowa Komisja ds. Ochrony Dunaju, Komisja Dunaju, Rada Współpracy Regionalnej, proces współpracy naddunajskiej, Rada Miast i Regionów Naddunajskich, Wspólnota Robocza Krajów Naddunajskich oraz Komisja Turystyki dla Regionu Dunaju.

Zaangażowanie młodego pokolenia

22. Z naciskiem zwraca uwagę na fakt, że czynne zaangażowanie młodego pokolenia to jeden z podstawowych elementów zapewnienia trwałego pokoju i stabilizacji w Europie.

23. Stwierdza, że plan działania pozostawia miejsce dla projektów realizowanych z udziałem młodzieży i przeznaczonych dla młodzieży. Zdaniem Komitetu Regionów należy jednak przykładać większą wagę do roli i znaczenia młodszego pokolenia. Decydujące znaczenie ma przekazywanie młodym Europejczykom wspólnotowych wartości poprzez ciągłą wymianę i wzajemną komunikację, a także krzewienie wśród młodych ludzi świadomości procedur demokratycznych, zrozumienia, tolerancji, poszanowania mniejszości oraz różnorodności kulturowej i etnicznej europejskich regionów. Choć wartość wymiany uczniów, spotkań młodzieży oraz przeznaczonych dla niej warsztatów, sieci i możliwości współpracy nie da się wyrazić w kategoriach materialnych, nie można nie doceniać ich znaczenia.

24. Zachęca, by przy dalszych pracach nad planem działania w większym stopniu uwzględnić ten aspekt, także w ramach istniejących programów mobilności. Utworzona w Nowym Sadzie sieć młodych obywateli regionu Dunaju (*Young Citizen Danube Network*, YCDN) to modelowy przykład tego, w jaki sposób można kształtować wśród młodego pokolenia tożsamość „naddunajską”, a tym samym także tożsamość europejską. Można by np. utworzyć „dunajską fundację młodzieży”, która na stałe zajmowałaby się spotkaniami, wymianą, kształceniem i współpracą młodzieży w regionie Dunaju.

Transport

25. Dostrzega wagę realizacji celów w zakresie transportu, a zwłaszcza żeglugi śródlądowej oraz infrastruktury drogowej, kolejowej i lotniczej. Zgadza się z Komisją, że należy przyspieszyć wdrażanie priorytetowych projektów TEN-T i kolejowych korytarzy towarowych zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 913/2010. Trzeba położyć szczególny nacisk na postępowy charakter strategii dla regionu Dunaju z uwagi na znaczenie połączenia tych korytarzy ze sobą i z otaczającymi je obszarami, a także połączenia różnych rodzajów transportu.

26. Stwierdza, że należy lepiej wykorzystywać potencjał Dunaju. Wyodrębnione w ramach pierwszego filaru strategii cele dotyczące połączenia regionu Dunaju ze światem poprzez poprawę mobilności obejmują zwiększenie ilości towarów transportowanych na Dunaju; utworzenie połączeń północ-południe; budowę wydajnych terminali w portach rzecznych na Dunaju i wykorzystywanie ich w sposób nowoczesny, multimodalny i interoperacyjny. Jednocześnie zgadza się z Komisją co do potrzeby przyjęcia zintegrowanego podejścia w celu zapewnienia równowagi między planowanymi zmianami a zachowaniem zrównoważonego środowiska.

27. Wskazuje na konwencję belgradzką, która reguluje nawigację na Dunaju.

Ochrona środowiska

28. Potwierdza zasadnicze znaczenie ochrony środowiska, a w szczególności zapewnienia dobrej jakości wód zgodnie z wymogami ramowej dyrektywy wodnej. Komitet zgadza się ze stwierdzeniem, że „konieczna jest zrównoważona gospodarka wodna”. Ważnym punktem odniesienia jest tu plan gospodarki wodnej w dorzeczu Dunaju. W pierwszej kolejności należy zastosować środki umożliwiające zachowanie naturalnych zdolności retencyjnych na wypadek wysokiego poziomu rzek w dorzeczu Dunaju, aby uniknąć powtarzających się powodzi. Ponadto region Dunaju obejmuje wiele należących

do sieci „Natura 2000” obszarów specjalnej ochrony i obszarów istotnych dla zachowania gatunków, a także deltę Dunaju wpisaną w 1991 r. na listę światowego dziedzictwa UNESCO. Tereny te stanowią wyjątkowy i delikatny ekosystem, w obrębie którego żyją rzadkie i zagrożone przez zanieczyszczenie środowiska gatunki. W związku z tym trzeba zahamować utratę bioróżnorodności i ekosystemów i zachować różnorodność gatunków, a także czuwać nad tym, by środki unijne były przeznaczane na projekty zgodne z wdrażaniem przepisów Unii Europejskiej dotyczących środowiska naturalnego. Dążenie to powinno także znaleźć wyraz w celach i konkretnych programach wsparcia w ramach WPR (wspólnej polityki rolnej) oraz w krajowych mechanizmach wsparcia rolnictwa.

29. Podkreśla, że kwestie o zasadniczym znaczeniu to: zapewnienie dobrej jakości wód zgodnie z wymogami ramowej dyrektywy wodnej; obniżenie poziomu substancji odżywczych w Dunaju; opracowanie i przyjęcie planu gospodarki w delcie Dunaju do 2013 r.; wdrożenie planów zarządzania powodziowego dla całego Dunaju; opracowanie skutecznych planów zarządzania dla wszystkich obszarów Natura 2000; zapewnienie żywotności populacji jesiotra rosyjskiego i innych gatunków ryb; ograniczenie erozji gleby. W realizacji tych zadań ważną rolę przypada zarówno Międzynarodowej Komisji ds. Ochrony Dunaju, jak i istniejącym instrumentom, takim jak Globalny monitoring środowiska i bezpieczeństwa (GMES) oraz instrumenty wspólnej polityki rolnej. Trzeba efektywniej i zgodnie ze strategią kształtować istniejące w tych dziedzinach struktury, wiedzę i instrumenty, zwłaszcza w zakresie ochrony przed zagrożeniami, takimi jak powódzie i klęski ekologiczne.

30. Podkreśla potrzebę wzmocnionej współpracy regionalnej w celu ograniczenia ryzyka wystąpienia klęsk żywiołowych i ich potencjalnych skutków, w szczególności powodzi, susz, pożarów lasów, burz, erozji, lodowacenia i niedoboru wody, a także wypadków przemysłowych, poprzez lepsze zarządzanie katastrofami, w tym zapobieganie im, gotowość na ich wystąpienie i reagowanie na nie.

31. Stwierdza, że mając na względzie zrównoważony rozwój regionu Dunaju, należy uwzględnić w dziedzinie transportu i ochrony środowiska główne zasady określone we Wspólnym oświadczeniu w sprawie wytycznych w zakresie rozwoju żeglugi śródlądowej oraz ochrony środowiska w dorzeczu Dunaju przyjętym przez Międzynarodową Komisję ds. Ochrony Dunaju i Międzynarodową Komisję ds. Dorzecza Sawy (ISRBC).

32. Podkreśla znaczenie rozwijania zrównoważonej turystyki w omawianym regionie i zwraca uwagę na potencjał związany z istnieniem ścieżki rowerowej wzdłuż rzeki na niemal całej jej długości.

Energia

33. Stwierdza, że inwestycje w infrastrukturę energetyczną, promowanie zrównoważonej energetyki oraz poprawa koordynacji polityki energetycznej słusznie stanowią priorytety strategii dla regionu Dunaju. Modernizacja sieci energetycznych, realizacja Europejskiego programu energetycznego na rzecz naprawy gospodarczej oraz rozwój sieci TEN-E mogą przynieść regionowi znaczące zmiany na lepsze. Ważne jest także osiągnięcie do 2020 r. krajowych celów w zakresie klimatu i energii.

Gospodarka

34. Podkreśla duże znaczenie takich kwestii jak budowa dobrobytu w regionie Dunaju, wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw, w tym rozwój klastrów, zwiększenie potencjału gospodarczego, ożywienie i usprawnienie rynku pracy oraz poprawa możliwości dostępnych grupom ludności znajdującym się w mniej korzystnej sytuacji. Komitet wskazuje także na rolę obszarów metropolitalnych jako ośrodków wydajności, innowacji i wymiany.

35. Podkreśla stwierdzenie Komisji Europejskiej, że w obrębie makroregionu Dunaju „mieszka jedna trzecia ludności UE zagrożonej ubóstwem; duży jej odsetek stanowią grupy marginalizowane. Społeczności romskie, których 80% mieszka w regionie, są szczególnie dotknięte wykluczeniem społecznym i ekonomicznym, segregacją przestrzenną i niezadowolającymi warunkami życia. Ich próby ucieczki od tych problemów mają konsekwencje dla całej Unii, jednak przyczynami należy się zająć przede wszystkim w samym regionie”. Uważa, że stwierdzenie to wymaga, by w szczególności sposób zrealizować na szczeblu terytorialnym założenia inicjatywy przewodniej dotyczącej platformy na rzecz walki z ubóstwem.

36. Zwraca uwagę, że regiony, miasta i gminy powinny odegrać ważną rolę w nawiązywaniu kontaktów oraz we wspomaganiu realizacji projektów na szczeblu małych i średnich przedsiębiorstw. Komitet zwraca także uwagę na potrzebę większego zaangażowania sektora prywatnego, na co wskazują doświadczenia związane ze strategią dla regionu Morza Bałtyckiego.

37. Podkreśla, że wzrost dobrobytu i konkurencyjności powinien iść w parze z ulepszeniem i trwałą ochroną zasobów naturalnych.

38. Podkreśla, jak ważne jest stworzenie przyjaznych dla przedsiębiorstw warunków funkcjonowania konkurencyjnej gospodarki rynkowej, a tym samym zapewnienie optymalnych możliwości rozwoju małym i średnim przedsiębiorstwom (MŚP) w regionie Dunaju.

39. Stwierdza, że MŚP, w znacznej mierze ze względu na ograniczoną wielkość rynków krajowych, są kluczowym elementem dobrobytu gospodarczego w regionie Dunaju. Należy przy tym w równym stopniu uwzględniać sektory rolnictwa, rzemiosła, przemysłu i usług. Kształcenie zawodowe dostosowane do zapotrzebowania, np. kształcenie pracowników wykwalifikowanych, a także nauka i badania naukowe, to ważne elementy konkurencyjności innowacyjnej regionu Dunaju. Rozwinięty system transferu technologii powinien wspierać sprawne wdrażanie wyników badań naukowych do praktyki gospodarczej.

40. Podkreśla w tym kontekście znaczenie rozwoju równego dostępu do infrastruktury cyfrowej i wspierania jej zastosowań w całym regionie Dunaju, tak by znacząco zmniejszyć niejednokrotnie duże różnice między państwami w zakresie techniki.

Edukacja i badania naukowe

41. Stwierdza, że poprawa możliwości kształcenia i podnoszenia kwalifikacji znacznie zwiększa atrakcyjność danego regionu jako ośrodka gospodarczego i naukowego. Do

zdobywania kwalifikacji przez młodych ludzi mogą przyczynić się np. działania i oferty w ramach dwutorowego systemu kształcenia.

42. Podkreśla, że należy w szczególności wspierać ukierunkowane działania mające na celu wspomaganie i promowanie infrastruktury badawczej i wielostronnych powiązań między szkołami wyższymi w regionie Dunaju. Szczególne znaczenie mają przy tym instytucje współpracujące z innymi podmiotami, takie jak Uniwersytet im. Andrássy'ego w Budapeszcie i Europejska Akademia Dunajska, ponieważ ich działalność badawcza i programy kształcenia opracowywane są pod kątem regionu Dunaju.

Kultura i społeczeństwo obywatelskie

43. Podkreśla, że jedyną w swoim rodzaju różnorodność kulturową i etniczną oraz bogactwo przyrody w regionie Dunaju trzeba pielęgnować, udostępniać i przybliżać innym, czemu powinny służyć projekty w zakresie kultury oraz zrównoważone koncepcje w dziedzinie turystyki.

44. Podkreśla rolę władz lokalnych i regionalnych, ich związków i stowarzyszeń, a także społeczeństwa obywatelskiego we wspieraniu dialogu międzykulturowego. To szczególnie regiony, miasta i gminy mogą skutecznie włączać do dialogu między kulturami i religiami swe doświadczenia wynikające z niejednorodnego składu ludności.

45. Wskazuje w tym kontekście także na znaczenie społeczeństwa obywatelskiego oraz partnerstw między miastami i innymi jednostkami lokalnymi. Podmioty te nie tylko przyczyniają się do dialogu międzykulturowego i przewycięzania uprzedzeń, ale mogą także tworzyć ramy współpracy w dziedzinie gospodarczej i społecznej, wspierając zrównoważony rozwój i tym samym konstruktynie wspierając realizację celów strategii „Europa 2020”. Także współpraca między twórcami i instytucjami kulturalnymi miast i regionów naddunajskich może przyczynić się do rozwoju sieci o dużym potencjale kreatywności.

46. Zwraca uwagę na fakt, że należy w szerszym zakresie tworzyć i pielęgnować sieci i struktury społeczne, wspierać aktywną postawę obywatelską i rozwijać uczenie się przez całe życie oraz naukę „międzypokoleniową”.

Dobre rządy i bezpieczeństwo

47. Podkreśla wysoki priorytet celów określonych w ramach obszaru działań „Zwiększanie potencjału regionu Dunaju”, zwłaszcza w związku z wzmocnieniem stosunków opartych na rządach prawa, które są warunkiem poprawy struktur i zdolności decyzyjnych w sektorze publicznym i prywatnym, a także zwalczania handlu ludźmi, przemytu towarów, korupcji, poważnej i zorganizowanej przestępczości oraz transgranicznego czarnego rynku.

48. Stwierdza, że wymiana dobrych praktycznych wzorców administracyjnych dotyczących współpracy między podmiotami szczebla krajowego, regionalnego, miejskiego i lokalnego, a także najróżniejszych obszarów usług publicznych stanowi ważny element kształtowania dobrych rządów, również ponad granicami krajowymi i administracyjnymi.

Strategia UE i jej wdrażanie

Koordynacja

49. Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że Komisja kontynuuje koordynację polityczną z państwami członkowskimi. Wzorem strategii dla regionu Morza Bałtyckiego, uwzględniając jednak specyfikę regionu Dunaju, także w przypadku strategii dla regionu Dunaju pracę Komisji ma wspierać grupa wysokiego szczebla, w której skład wejdą przedstawiciele wszystkich państw członkowskich, a przedstawiciele państw spoza UE mają być zapraszani do udziału w posiedzeniach. Komunikat nie zawiera informacji, z jaką częstotliwością ma następować ocena ustalonych kierunków polityki oraz aktualizacja planu działania. Te kwestie powinny zostać sprecyzowane.

50. Przyjmuje z zadowoleniem zaangażowanie koordynatorów krajowych bądź regionalnych, których zadania w komunikacie nakreślono tylko bardzo ogólnie. Makroregiony są w początkowej fazie rozwoju, dlatego Komitet zachęca, by regularnie organizować wymianę doświadczeń zarówno między koordynatorami w ramach strategii, jak i między strategią dla regionu Dunaju a strategią dla regionu Morza Bałtyckiego. Komitet proponuje, by na podstawie doświadczeń zdobytych podczas realizacji strategii dla regionu Morza Bałtyckiego zbadać możliwość udzielania pomocy technicznej na zadania związane z koordynacją.

51. W tym kontekście stwierdza także, że odbywające się regularnie fora, organizowane dla wszystkich podmiotów szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego oraz zainteresowanych stron i społeczeństwa obywatelskiego, są odpowiednim instrumentem oceny projektów, krytycznych rozważań na temat kierunków polityki oraz zwiększenia pozytywnego nastawienia opinii publicznej do strategii.

52. Zachęca, by przy koordynacji celów uwzględnić wyniki analiz poświęconych regionowi Dunaju przeprowadzonych przez Europejską Sieć Obserwacyjną Planowania Przestrzennego (EPSON).

Sprawozdawczość

53. Uważa za ważne badanie postępów w realizacji planu działania. Podstawą powinny tu być coroczne sprawozdania z już realizowanych programów oraz sprawozdania strategiczne na szczeblu państw członkowskich, nad którymi powinni dalej pracować koordynatorzy. W bieżącym okresie finansowania obowiązkowa sprawozdawczość dotycząca programów unijnych powinna koncentrować się na dostępnych danych.

Realizacja

54. Stwierdza, że podmioty krajowe, lokalne i regionalne przyczyniają się do udanej realizacji projektów. Jednak brak wsparcia dla tworzenia struktur wiąże się z trudnościami we wdrażaniu strategii na szczeblu administracyjnym. W komunikacie mowa o tym, by zgłaszać już konkretne projekty „o charakterze szczegółowym, wymagające lidera, harmonogramu i finansowania”. Komitet Regionów proponuje, by po roku możliwa była ocena strategii wdrażania w celu optymalizacji procedur i procesów decyzyjnych.

Finansowanie i środki pomocowe

55. Zauważa, że komunikat zawiera tylko ogólne stwierdzenia na temat finansowania strategii dla regionu Dunaju i przyjmuje do wiadomości stanowisko Komisji, która nie przewiduje specjalnego traktowania odnośnych makroregionów pod względem budżetowym ani prawnym. W bieżącym okresie finansowania realizacja strategii ma polegać na mobilizowaniu już dostępnych środków i dostosowywaniu ich w miarę potrzeb do jej celów, zgodnie z ogólnymi ramami.

56. Wzywa Komisję do podjęcia starań w celu zapewnienia, by procedury wyboru projektów pod kątem strategii makroregionalnych stwarzały odpowiednie warunki do faktycznego spożytkowania dostępnych systemów i środków finansowania na te strategię.

57. Wzywa Komisję do podjęcia starań w celu zapewnienia, by programy wsparcia, np. w zakresie pracy z młodzieżą i dostępu do TIK, mogły być stosowane także do strategii makroregionalnych.

58. Zachęca do zbadania, na ile możliwe jest udostępnienie, szczególnie od 2014 r., szkoleń przeznaczonych specjalnie dla wnioskodawców na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym i mających na celu poprawę umiejętności korzystania z finansowania, a tym samym przyczynienie się do faktycznego większego wykorzystania dostępnych środków i instrumentów wsparcia.

59. Stwierdza, że realizacja celów zależy także od wykorzystania przez państwa członkowskie i władze lokalne i regionalne w regionie Dunaju oraz instytucje zajmujące się rozwojem regionalnym wspieranych przez Komisję programów w zakresie ochrony środowiska, takich jak LIFE+ (odbudowa systemów rzecznych i zalewowych) czy program Inteligentna Energia – Europa (IEE).

60. Przypisuje duże znaczenie wspieraniu projektów transgranicznych i międzynarodowych także przez organizacje pozarządowe, podmioty gospodarcze i społeczne oraz władze lokalne i regionalne. Fundusze strukturalne i odpowiednie programy w ramach polityki spójności to ważne instrumenty, które należy rozsądnie i efektywnie wykorzystywać do realizacji projektów.

61. Zachęca do zbadania, czy ze względu na szczególne znaczenie geograficzne, historyczne i kulturalne regionu Dunaju można by odpowiednio dostosować pod kątem nowego makroregionu obszar współpracy Europa Południowo-Wschodnia w ramach programu „Europejska współpraca terytorialna”, komponent B. W ten sposób w ramach europejskiej polityki spójności uwzględniono by nowy makroregion Dunaju i umożliwiono działanie w jednolitym obszarze współpracy. Będzie to sprzyjało:

a) efektywniejszemu wykorzystaniu potencjału regionu, zwłaszcza w takich strategicznych dziedzinach polityki, jak infrastruktura, drogi wodne, energetyka, innowacje, ochrona środowiska i ochrona przeciwpowodziowa oraz zrównoważona gospodarka;

- b) celowemu, zrównoważonemu i efektywnemu wykorzystaniu wspólnego potencjału gospodarczego i naukowego;
- c) zapewnieniu transferu innowacji między regionami naddunajskimi;
- d) zwiększaniu synergii, zarówno w ramach współpracy między szczeblami krajowym, regionalnym i lokalnym, jak też, w wymiarze ponadsektorowym, między obszarami polityki, a także usprawnianiu funkcjonowania i poprawie wydajności tego regionu, a tym samym także UE;
- e) postrzeganiu regionu Dunaju całościowo, we wszystkich aspektach przyrodniczych, kulturalnych i historycznych, jako jednolitego obszaru w Europie.
62. Stwierdza w tym kontekście, że utworzenie obszaru współpracy byłoby korzystne dla dynamicznego rozwoju regionu Dunaju. Instrument Pomocy Przedakcesyjnej (IPA) oraz Europejski Instrument Sąsiedztwa i Partnerstwa (ENPI) to elastyczne środki, za pomocą których można włączyć do tego obszaru współpracy kraje kandydujące do UE, potencjalne kraje kandydujące i państwa trzecie.

Bruksela, 31 marca 2011 r.

Przewodnicząca
Komitetu Regionów
Mercedes BRESSO
